

Børne Blad

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

Nr 43.

25de oktober 1896.

22de aarg.

Smaa fiske.

Børneblad

udkommer hver søndag og koster 50 cents for aaret, betalt i forstod. 3 pakker til en adresse paa over 5 eksplr. leveres det for 40 cents, og over 25 eksplr. for 35 cents. Til Norge koster det 60 cents.

Penge og bestillinger, samt alt, hvad der angaar erpebitionen, sendes direkte til LUTH. PUB. HOUSE, Decora, Iowa.

Alt vedkommende redaktionen af bladet sendes til Rev. E. Wulfsberg, Decora, Iowa.

Undervisningsplan for søndagsstolen.

Tredje aargang.

41. Løse.

Høstavlens. I.

Stykket om biskoper, præster og prædikanter.

W.C.-klassen: Dersom nogen ikke ved at forestaa sit eget hus, hvorledes kan han da sørge for Guds menighed? 1 Tim. 3, 5.

Katekismus-klassen: Stykket i katekismen om biskoper o. s. v.

Forklarings-klassen: Samme som ovenfor.

V i n k.

(Matan, Bbh. 30; Elias, Bbh. 41; Johannes den døber, Bbh. 57, Jesus, Bbh. 87, 94 ligeledes hans hyppersteprestelige børn, Joh. 17, Peter og Johannes, Bbh. 100; Stefanus, Bbh. 101; Se ogsaa Paulus for Feliz, Festus og Agrippa Ap. GJ. 24 og 25, ligeledes hans affærdstale til de ældste i Cefesus, Ap. GJ. 20).

Paa den sorte tjole sees hvert støvgran, — Godt eksempel er den halve prædiken.

— Ludvig Harms, prest i Hermannsburg (f. 1865), var saare afholdt af menigheden. Ved sygesengen blev han hjulpet som en Guds engel, og hans raad gik foran lægens. Saa han, at det var mod enden, sagde han det lige ud uden at ænse den første straf, forat de kunde forbedre sig til den alvorlige reise ind i evigheden. Saa han, at ingen var forhaanden, trængte han ikke mindre alvorlig paa, idet han straffede, formanede, trøstede og foreholdt de syge himlens herlighed saa megtig, at det ikke var noget under, om de længtedes efter at stilles herfra og være med Kristus. Og saa alvorlig og høitidelig — og dog saa trøstelig gik det for sig ved begravelserne, ved hvilket fald gudstjeneste blev afholdt, at man sagde: „Det er kosteligt at kunne dø og begraves i Hermannsburg.“

— Den trofaste sjælesørger John Welch i Skotland stod ofte op om natten for at bede. Naar hans hustru vaagnede, fandt hun ham unberøvet paa knæ grædende. Beklagede hun sig derover, saa svarte han: „Åh, kære hustru, jeg

har at gjøre regnskab for 3000 sjæle, og jeg ved ikke, hvorledes det staar til med mange iblandt dem.“

— En abbed eller klosterforstander talte engang med erkebiskop Anselm af Canterbury og klagede ved samme leilighed over den gjenstridige ungdom, som, hvormegent man end slog den, dog ikke vilde lade sig forbedre. Erkebiskopen svarte: „Et godt tegn paa eders opdragelseskunst!“ „Nu, er det vor skyld“, sagde abbeden. „Vi søger paa alle mulige maader at tvinge de unge mennesker, at de maa blibe bedre; men vi udretter ingenting.“ „J tvinger dem“, svarte Anselm. „Sig mig dog min kære abbed, naar J plantede et træ i eders have, og J indesluttede det fra alle sider saaledes, at det ikke kunde udrette sine grene til nogen af siderne, og J efter nogle aars forløb igjen satte et saabant træ ud i den frie luft, hvad mener J da vel, at der vilde blive af det? Biskop intet andet end et ubrugbart træ med krumme, sammengroede grene. Og hvem var vel skyld heri uden J, som havde indesluttet og indknebet træet for meget?“

— Magister Ole Bind var stiftsprovst og jogneprest til Frue kirke i Kjøbenhavn paa Kristian den 4des tid. Han var en dygtig og nidkær prest, der prædikede uden persons anseelse. Nogle hoffolk hørte ham engang. De sølte sig vel trufne, forbitrede og besværede sig over ham til kongen, idet de mente, at prædikenen indeholdt noget fornemmeligt mod kongen selv. Kongen lod Ole Bind kalde for sig — og befalede, at han næste søndag skulde holde den selv samme prædiken paa slottet. Søndagen kom, og Ole Bind holdt sin prædiken. Da han havde fremført de skarpeste udtryk i prædikenen, slog han i prædikestolen og sagde: „Det er de samme ord, jeg talte i Frue kirke.“ Kongen hørte til med spændt opmærksomhed, og mange var nysgjerrige og vilde gjerne vide, hvad ufsald sagen vilde faa. Men ingen fik kongens tanker at vide for det første. Men kort tid efter — det var i aaret 1645 — kaldte han ham til — hofprest og skriftfader! Dette embe vilde Ole Bind ikke tage imod; men da kongen paaskod, at han skulde have det, forbeholdt han sig tre ting, og sagde, at dersom man ikke indbrømmede ham disse, kunde han paa ingen maade tage imod. Den første var, at man maatte undskyldte, at han ikke forstod sig paa hofmanerer; den anden, at han maatte faa tillabelse til for sin helbreds skyld at bære kalot ogsaa paa prædikestolen, og den tredje, at man ikke maatte negte ham at tale sandhed. — Angaaende det første svarte kongen, at derpaa kom det ikke an; hvad kalotten angik, maatte han, om han saa syntes, gjerne bære tre; og hvad det tredje betraf, da var det netop en, der vidner sandhed, man søgte ved hoffet. — Ole Bind modtog embedet.

Lessons for the Sunday School.

THIRD YEAR.

41. Lesson.

TABLE OF DUTIES. I.

ABC Class: For if a man know not how to rule his own house, how shall he take care of the church of God? 1 Tim. 3, 5.

Catechism Class: The portion of the Catechism entitled "Bishops, Pastors and Preachers."

Explanation Class: Same as above.

SUGGESTIONS.

(Nathan, B. H. 30; Elijah, B. H. 41; John the Baptist, B. H. 57; Jesus, B. H. 87, 94, and his prayer, John 17; Peter and John, B. H. 100, Stephen, B. H. 101; Compare also Paul before Felix, Festus and Agrippa, Acts 24 and 25, likewise his farewell address to the elders of Ephesus, Acts 20.)

— As the shepherd, so the sheep.
— An erring shepherd makes an erring flock.
— Practice should correspond to preaching.
— "The life of the clergy is the gospel of the laity," says an old proverb. Certainly the effect of the gospel may easily be put to naught by the life of the preacher.

— The eyes of the congregation naturally turn to the parsonage, in order to behold that home, which should set the example. How sad when the example set by the parsonage becomes a stumbling block, instead of an inspiration for that which is good. It has been said, that the neighborhood nearest the church and parsonage is often, spiritually considered, furthest removed from the church.

— The voice of Jacob will do little good if the hand be not the hand of Esau

— As actions, according to the proverb, speak louder than words, so an ill life will effectually drown the voice of the most eloquent minister.

— When Fenelon, the venerable Arch-bishop of Cambray, saw his palace at Cambray and all his books and furniture destroyed by fire, he bore it with the utmost firmness and resignation, saying, "God be praised that it is not the dwelling of some poor man!"

— A brief and simple, but very expressive eulogy was pronounced by Martin Luther upon a pastor at Zwicken, named Nicholas Hanssman. "What we preach," said the great reformer, "he lives."

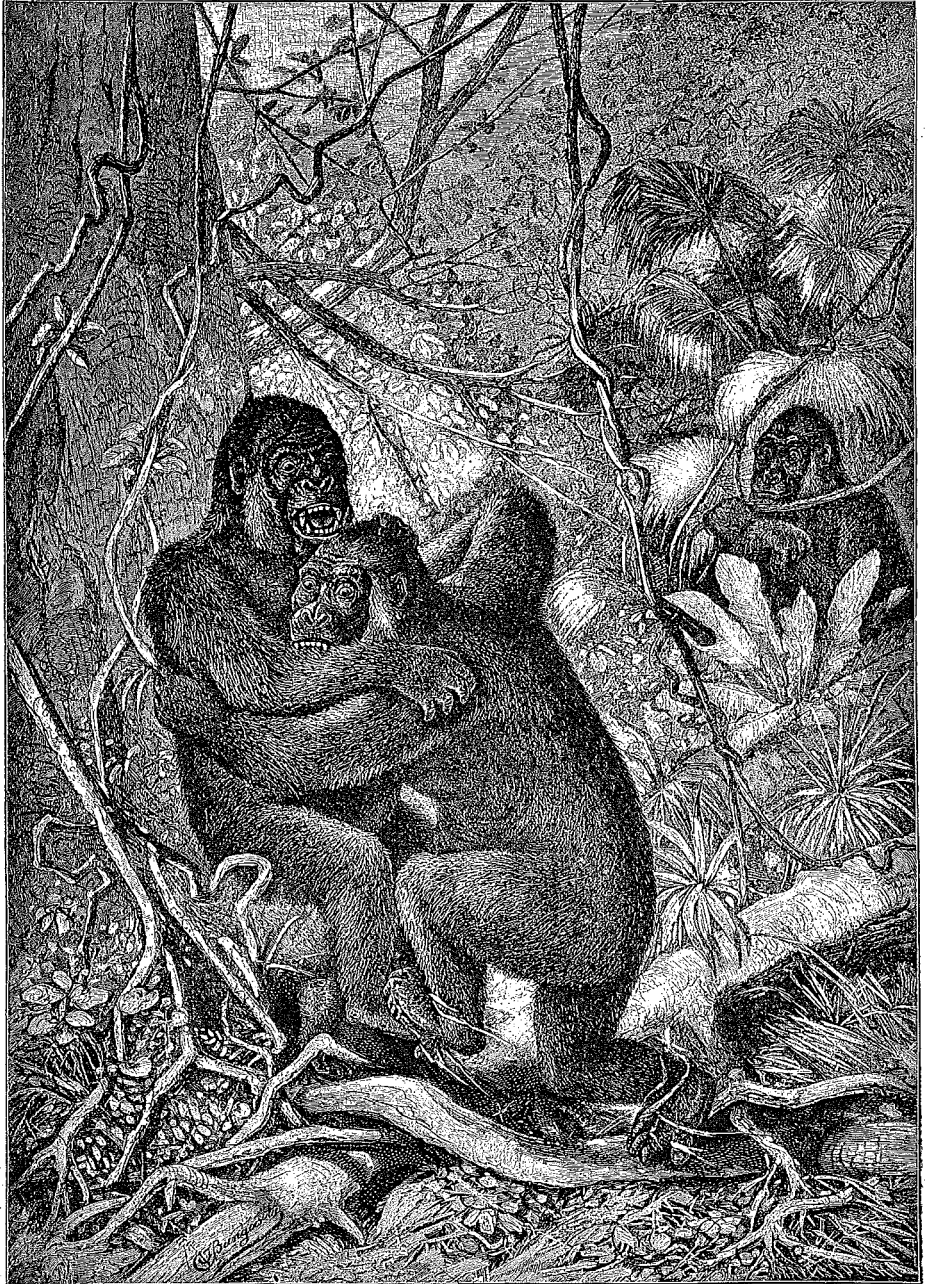
— In one of Spener's books there is, on an engraved title-page, these words, deep and keen, but sad: "Nowadays there are many who say they serve Christ, but few who follow Him." And in another book, there are four little oval

picture parables, which are worth our consideration. In the first you see the interior of a scholar's study; he sits at the table in deep thought; his head is on his hand, a book before him. The words underneath are, "Not in knowledge only." In the second picture you see a library; the folios are arranged round the table on massive shelves; another volume lies on the table, bearing on its pages the word "Christ," but there is no living creature near. The motto is, "Nor in books only." The third shows you a room with two friends in earnest talk. They are discussing some point of high and evidently of sacred character, and they seem quite in earnest. But the sentence below is, "Nor in words only." Underneath these three ovals is another; you see a heavenly form standing on the crescent moon; her face is fair, the law is written on her breast; she holds in her hand a mirror—the glass of truth—in which you see her face; in the other is a cross with a figure of her crucified Lord. And here the words are—continuing the sentence of which we have heard the earlier parts—"But in Deed and in Truth, from the Will and the Heart." This is a parable in which Spener wished to show, to the eye, what the true Christian life is.

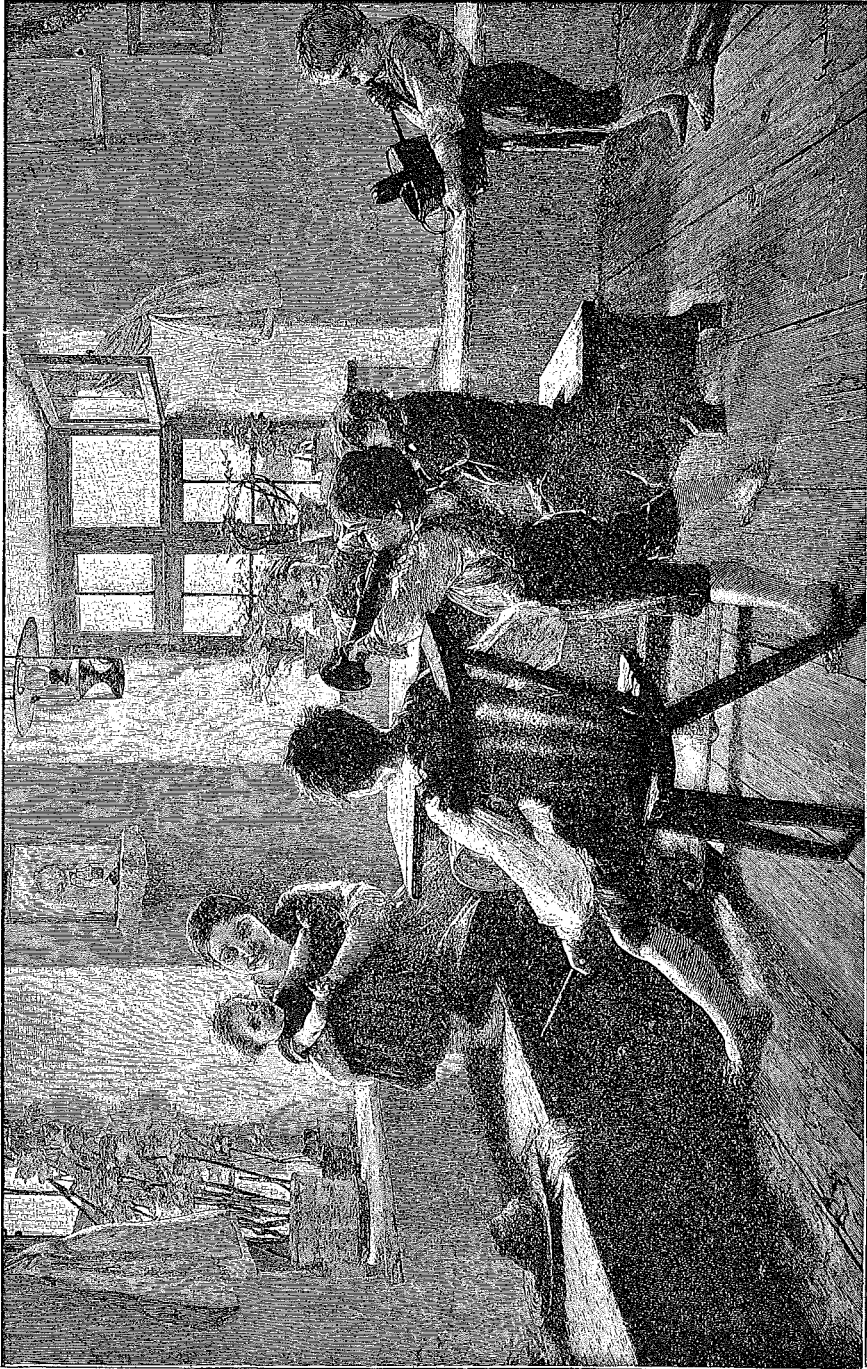
— During the days of the Commonwealth, the Rev. John Howe, one of Cromwell's chaplains, was frequently applied to by men of all parties for protection; nor did he refuse his influence to any on account of difference in religious opinions. One day the Protector said to him, "Mr. Howe, you have asked favors for everybody but yourself. Pray, when does your turn come?" He replied, "My turn, my Lord Protector, is always come when I can serve another."

— An eminent divine was suffering under chronic disease, and consulted three physicians, who declared, on being questioned by the sick man, that his disease would be followed by death in shorter or longer time, according to the manner in which he lived; but they advised him un-aminously to give up his office, because, in his situation, mental agitation would be fatal to him. "If," inquired the divine, "I give myself to repose, how long will you guarantee my life?" "Six years," answered the doctors. "And if I continue in office?" "Three years at most." "Your servant, gentlemen," he replied, "I should prefer living two or three years in doing some good, to living six in idleness."

— A young minister received a call from two different congregations at once. One was rich and able to give him a large salary, and was well united; the other was poor, and so divided that they had driven away their minister. In this condition he applied to his father for advice. An aged negro servant, who overheard what was said, made this reply: "Massa, go where there is the least mony and the most devil." He took the advice and was made the instrument of uniting a distracted church, and converting many souls.

Gorillaer.

■ Profitt for lille søster.

En Afrikas søn.

(Fortsættelse.)

Den kaptainen vidste, hvor lidet disse folk var at stole paa; han kunde godt tænke sig til, at de tog mod pengene og lovede at gjøre, som han bad dem om, men ikke brydde sig mere om det hele, naar de var komne iland og alt havde stillingerne i lommen. Han bad derfor Antonio om i al hemmelighed at rejse iland og undersøge, hvorvidt de løgnagtige rygter virkelig var komne ud. Antonio lovede at gjøre dette; han vilde saa gjerne slippe iland snarest muligt for at kunne afslægge et besøg hos Don Xaverio Baldes — den mand, som skulde kjøbe hans unge ven — og søge arbejde hos ham for derved at kunne være i nærheden af barnet.

9. Antonio har landlov.

I Santa Catharina havde familien Baldes nydt stor anseelse, helt siden byen blev anlagt af de portugisiske udbandrerere. Stamfaderen var oprindelig en spanier, men var traadt i portugisisk frigtstjeneste og havde siden erhvervet sig et uhyre landgods lige ved Santa Catharina. I aarenes løb var familien bleven rigere og rigere; men samtidig syntes den næsten at skulle uddø; for øieblikket var Don Xaverio den eneste, som var tilbage af den gamle anseede familie, og han var allerede langt oppe i aarene. Han havde engang været meget lykkelig gift; men hans hustru var tidlig død af den gule feber, som jo er en forfærdelig landeplage i Brasilien. Tabet af den elskede hustru havde nedfæntet ham i det dybeste tungsind, og aar gik hen, før man atter saa et smil paa hans læber. Men mange lærte at elske den tause venlige mand; thi han levede nu alene for at gjøre andre mennesker lykkelige; dette var hans tanke sent og tidlig, og dertil anvendte han sin store rigdom. Han havde allerede for længere til siden frigibet alle sine slaver, hvilket selvfølgelig vakte stor forbitrelse blandt saa mangen en forbarer af negerslaveriet; man havde spaaet ham, at han paa den maade vilde ødelægge hele sin formue; men dette havde ikke kunnet bevæge den ædle mand til at afstaa fra sin menneskejærlige plan. Og det skulde heller ikke

paa nogen maade blive tilfældet; thi ikke paa nogen plantage gik arbeidet med saadan lyst og saadan iver som paa Don Xaverios, hvor alle de sorte var fri mænd, som ingen slavefoged behøvede at pisse til arbeidet, og som elskede deres herre som en far.

Man saa sjelden Don Xaverio udenfor hans hjem, uden naar han var i kirke; thi derhen søgte han flittig og forsømte meget sjelden nogen gudstjeneste. Det var ikke mange af byens folk, han omgiktes med; men hvor der var nød og elendighed, og derfor hjælp trængtes, var hans gamle neger Ulpio stadig at se; han var mere sin herres ven end tjener og var hans højere haand i alt, ikke mindst naar det gjaldt at hjælpe søge enten paa den ene eller den anden maade; og det var ikke alene medicin og styrkende mad, Don Xaverio gav dem, men saa mangen gang betalte han ogsaa læge for dem.

Denne mand var det, som kaptajn Kordela engang havde truffet, og da det var almindelig bekjendt at Kordela var slavehandler, havde Don Xaverio sagt til ham: „Hvis De nogengang skulde have en rigtig begabet negergut at sælge, maa De lade mig faa ham. Jeg lover paa forhaand at betale den pris, De forlanger for ham.“ Nu mente Kordela, at Antonios lille uldstrøllede ven maatte være netop den rette for Don Xaverio, og haabede at skulle komme til at gjøre en udmerket handel; efter det store tab, han havde lidt ved pesten ombord, gjaldt det for ham ialfald at tjene, hvad han kunde.

Til denne Don Xaverio Baldes stod Antonios haab, og hans hjerte var fuldt af de bedste forbaabninger, skjønt han ikke rigtig vidste, hvorledes han skulde tage sagen. Alerede to gange samme morgen havde han været udenfor porten til Don Xaverios hus, men begge gange havde han ikke haft mod nok til at gaa ind; med bæven tænkte han paa, at det skridt, han vilde gjøre, vilde komme til at have betydning for hele hans livs lykke.

Da det tilslut nærmede sig middags tid, og allerede solen sænkede sine gløvede straalene ned over den tørre jord, nærmede han sig for tredje gang porten, og denne gang gik han helt ind og spurgte, om han kunde faa tale med Don Xaverio.

Negeren Ulpio troede, han var en uhykkelig, som vilde bede om hjælp og førte ham straks ind til sin herre.

Don Xaverio var en gammel mand med

et mildt tiltalende ydre, og det venlige smil, hvormed han modtog Antonio, gjorde den unge mand meget lettere om hjertet.

„Hvad vil du?“ spurgte Don Xaverio venlig.

Antonio blev staaende og vende paa sin matros-hat og var ikke istand til at faa frem, hvad han vilde.

Tilslut fik han sagt: „Er De den herre, som har anmodet kaptajn Rordela — slavehandleren — at kjøbe et barn for sig?“

„Hvis han har et saadant, vilde jeg gjerne have det for at lade det faa en kristelig opdragelse“, svarte den gamle uden at betænke sig. „At lade røbe en saa liden — det har paa ingen maade været min hensigt, men tværtimod at redde et saadant ullykkeligt barn.“

„Det kunde jeg tænke“, sagde Antonio, „thi I er en god herre, som ikke vil have blodskyld paa eders samvittighed.“

„Sæt dig ned“, sagde Xaverio, „og fortæl mig, hvorfra du ved det, og hvad du vil mig.“

Antonio fik nu mere mod. Han fortalte sit liv indtil den dag, da han havde taget tjeneste paa slavekibet. Han var bevæget, mens han fortalte, og hans fortælling syntes ogsaa at gjøre dybt indtryk paa den gamle. Derpaa skildrede matrosen sine oplevelser paa den afrikanske kyst og ombord paa slavekibet; han lagde intet skjul paa, hvilken modbydelighed han følte ved, hvad han havde seet, og han sluttede med følgende ord:

„Nei, herre, heller vil jeg tigge mit brød paa gaden, end atter gjøre en saadan reise, om kaptainen aldrig saa meget tilbyder mig dobbelt løn.“

Don Xaverio likte straks den unge mand, som saa aabent og freidig fortalte, hvad der laa ham paa hjerte. Tilslut omtalte Antonio gutten, og han viste da sandheden af det gamle ord: „hvad hjertet er fuldt af, strømmer munden over med“; han kunde ikke finde stærke udtryk nok til at rose gutten; han fortalte sine planer og bestræbelser for at faa blive hos gutten, men hvorledes de alle var mislykkedes, og da han havde fortalt en stund om ham, begyndte taarerne at strømme ned ad hans veirbidte kinder, og han anstrengte sig forgjæves for at blive herre over sin bevægelse.

Don Xaverio forstod nu, hvad det var

den unge mand vilde, og bestemte sig straks til, hvad han vilde gjøre.

„Og du mener“, spurgte han, „at Rordela vil sælge ham til mig?“

„Ja, derom er ingen tvil“, var svaret, „men —“ han taug forlegen.

„Hvad var det, du vilde sige? — Snaf ud.“

„Nu“, vedblev Antonio, „det vilde lette mit hjerte og bringe mig til at takke Gud, hvis han kommer i Deres hænder, men — hvad skal der blive af mig?“

„Hvad mener du?“

„Hvis de ikke er stot blind“, vedblev Antonio, „saa maa De have forstaaet, at det vil falde mig saare haardt at stilles fra gutten.“

„Men hvis du bliver her, kan du jo se ham hver eneste dag.“

„Det er ganske sandt“, var svaret, „men det vilde blive at leve af vind og godt haab og sulst.“

„Ja hvad er at gjøre med det?“ spurgte Don Xaverio.

„Alt, naadige herre“, sagde Antonio, „pin mig ikke længere. De ved saa godt, hvad jeg mener, men som jeg ikke har mod til at faa frem.“

Da rakte Don Xaverio ham haanden og sagde: „Ja, jeg ved det. Det er dit ønske at komme i tjeneste hos mig sammen med gutten.“

„Ja, saa er det. Jeg forlanger ingen løn. Lad mig blot faa mad og de nødvendige klæder og en krog at sove i om natten. Jeg er villig til at arbejde i mit ansigts sved, saalænge jeg kan røre en arm. De skal ikke komme til at have en mere tro tjener end mig. Kjøb blot barnet og lad mig faa blive hos det.“

„Lad det være, som du vil da!“ sagde Don Xaverio rørt.

„Gud lønne eder derfor!“ hviskede matrosen og vilde gaa.

„Vent“, sagde Don Xaverio. „Kaptajnenes kvarentæne er endnu ikke over. Kan du ikke blive hos mig saalænge? Jeg skal straks vise dig, hvad du vil faa at gjøre. Den mand, som har haft tilsyn med min have, er nylig død, og du skal faa hans plads. Du skal ikke have grund til at være misfornøjet med den løn, jeg bestemmer for dig.“

(Fortsættes.)

En kjæmpeabe.

[Med billede.]

Medens orangutangen har sit hjem paa de ostindiske øer Borneo og Sumatra, findes de to andre arter skovmænd, gorillaen og chimpanjen i Afrika.

Gorillaen er den største af alle aber, og den har en umaadelig styrke. Dens tænder er frygtelige, især hjørnetænderne, og dens lange arme overordentlig kraftige. Beretningerne om dens frygtelighe er forresten vistnok ofte overdrevne, og de forfærdelige historier, som de indfødte fortæller om dens overfald paa mennesker, neppe at stole paa.

Styg er den som faa andre dyr. Den bekendte opdagelsesrejsende og missionær Livingstone skriver i sin dagbog: „Jeg væmmes ved synet af en gorilla. Den er saa strækkelig hæslig, at jeg ikke kan finde, at den kan gjøre nogen anden nytte end at være et portræt af satan.“ Dens mørkebrune ansigt er nøgent; ellers er den lodden over hele legemet.

Dens tilholdssted er det vestlige Afrikas mørke tætte skove. Af den grund var den ukendt for europæerne, indtil den i aaret 1847 blev opdaget af en missionær, som hed Savage. Forøvrigt har man fra gammel tid af beretninger om, hvorledes en farthager ved navn Hanno paa en reise til det vestlige Afrika omtrent 500 aar før Kristus stødte paa nogle „vilde mennesker,“ som efter beskrivelsen maa have været gorillaer.

Gorillaens væsentlige næring er frugter; den skal forøvrigt ogsaa spise eg og fugleunger. Under sine vandringer i de tykke skove gaar den i regelen paa alle fire og ikke paa bagbenene alene, skjønt den ogsaa er istand til at springe i opreist stilling. Naar den skal sove, sætter den sig gjerne i et træ. Forøvrigt kjender man ikke meget til dens liv. Ialsald indtil for ganske faa aar siden var det ikke lykkes at bringe mere end en eneste gorilla levende til Europa, og det var Berlin, som havde æren af at være den første europæiske by, hvor den var at se.

Som saa mange andre dyr viser goril-

laen stor kjærlighed ligeoverfor sine unger og forsvare dem til det yderste. Naar der er fare paa færde, søger hunnen at bringe sin unge i sikkerhed, medens hannen sætter sig til modværge. Har den fældet sin modstander, udstøder den et høit seiershyl. Ogsaa hunnen ofrer gjerne sit liv, naar det gjælder at forsvare sine unger. En gorillafamilie blev saaledes engang i faderens fravær overrasket af jægere. Moderen redede den ene unge ved at bære den hen i et træ; den anden søgte at flygte, men blev hindret. Rasende styrkede den gamle til, greb ungen paa sin arm og gif løs paa jægerne. Disse rettede sine geværer mod den. Da hævede den sin ene arm i veiret, som om den vilde afværge den dødelige kugle, som dog i næste øieblik gjennemborede dens hjerte, og ungen kom i jægerens vold. Da man var naaet tilbage til landsbyen, krøb ungen hen til den døde moder og lagde sig ind til hendes bryst; den merkede imidlertid snart, at der maatte være noget iverien med moderen, thi snart efter kastede den sig over det døde legeme og udstødte fra tid til anden et klagende „hoo, hoo, hoo.“

Opløsning paa gaader

3 nr. 40. Diamantgaade.

			N			
			R	Æ	V	
		S	I	S	I	K
N	Æ	S	H	O	R	N
		F	R	O	S	K
			O	R	M	
			N			

Gaadespørgsmaal: Safet — Jesta

3 nr. 41. Røgstavgaade: I. Helsingborg. — II. Antwerpen.

Geogr. spørgsmaal: Rom, Rotterdam, Roskilde, m. fl.

Stjulte dyr: 1. Hane, ren, stork. 2. Ugle, ren.

Billedgaade: Husker I, at Alb Aftmand var en broder til den onde Guahild.